

Examining the Relationship Between University Students' Career Awareness and Skills in the 21st Century

Mustafa AYDOĞAN, Mersin University, ORCID ID: 0000-0003-3686-0718

Ramazan KARATEPE, Mersin University, ORCID ID: 0000-0002-9137-204X

Tuğba YANPAR YELKEN, Mersin University, ORCID ID: 0000-0002-0800-4802

Abstract

The purpose of this study is to examine the relationship between university students' career awareness and 21st century skills. The study was conducted using the descriptive relational survey model. 716 university students participated in this study, including 198 students with associate degrees and 518 students with undergraduate degrees. A total of 456 females and 260 males participated in the study. The study used the Career Awareness Scale developed by Öztürk and Şirin (2020) and the Multidimensional 21st Century Skills scale developed by Çevik and Şentürk (2019). Since the data had a normal distribution, parametric tests were used and Pearson correlation analysis was used in accordance with the purpose of the study. In addition, independent samples t-test and regression analysis were used in the study because gender, educational status, and predictive status were also examined. A significant difference was found in occupational awareness. While there was no significant difference in terms of gender in career awareness, a significant difference was found in favour of females in 21st century skills, a significant difference was found in favour of career awareness and 21st century skills under the educational level variable. Regression analysis revealed that career awareness predicted 21st century skills by 28%.

Keywords: University students, Career, Career Awareness, 21st Century Skills

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 23, No 3, 2022
pp. 1578-1597
DOI
10.17679/inuefd.1132893

Article Type
Research Article

Received
27.06.2022

Accepted
24.12.2022

Suggested Citation

Aydoğan M., Karatepe R. ve Yelken, Y. T. (2022). Examining the relationship between university students' career awareness and skills in the 21st century. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 23(3). 1578-1597. DOI: 10.17679/inuefd.1132893

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The term career is one of the terms we hear frequently today. Although it has been used frequently since the 1970s and is becoming increasingly important in business, the term can be traced back to the sixteenth century (Tutar et al., 2020). It can be traced back to the sixteenth century (Tutar et al., 2020). Hughes, an American sociologist, was the first to use the term career and introduce it into the literature. Hughes defined career in two ways: subjective and objective (Redman & Wilkinson 2008). The first scientific use of the concept of career in the literature was in the 1956 book *Psychology of Occupations* by Anna Roe. Later, the concept of career was discussed in the books *Career Psychology* by Super (1957), *Career Development, Selection and Adaptation* and *Individual Career Development Theory* by Tiedeman and O Hara (1963), and *Vocational Choice Theory* by Holland (Yavuz, 2006).

With the capabilities of the 21st century, it has become very important for individuals to know themselves, their abilities, and interests. In this context, career includes three main dimensions that constitute the basic skills of the 21st century. These three dimensions constitute the basic skills of the 21st century: i) information, media and technology literacy, ii) innovation and learning literacy, iii) career and life skills (Yalçın, 2017).

Purpose

The purpose of this study is to examine the relationship between university students' career awareness and 21st century skills. The study will examine the relationship between the 21st century and the 21st century. In addition, it will examine by gender, education, and predictive status. For this reason, the study will address the following questions:

- What is the level of career awareness among university students?
- What level of 21st century skills do university students have?
- Is there a relationship between university students' career awareness and 21st century skills?
- Is there a statistically significant difference in the career awareness of university students as a function of gender?
- Is there a statistically significant difference in career awareness of university students as a function of the educational status variable?
- Is there a statistically significant difference in 21st century skills of university students as a function of the gender variable?
- Is there a statistically significant difference between the 21st century skills of university students and the educational status variable?
- Does career awareness predict 21st century skills in a statistically significant way?

Method

Since this research study aims to explain the relationship between university students' career awareness and 21st century skills, it is a descriptive relational survey model. In studies of the descriptive relational elicitation model, an event or situation is described as it is, and the

relationships, effects, and magnitude of variables causing that situation or event are determined (Kaya, Balay & Göçen, 2012). The sample group of this study consists of 716 university students of different ages. 456 females and 260 males participated in the study. 63.7% of the participants in this study are females and 36.3% are males.

Findings

According to the research results:

- the general average of the abilities of university students of the 21st century can be classified as positive (high).
- The average of 21st century university students' abilities could be classified as positive (high).
- The findings showed that there was no statistically significant difference between males and females in terms of career awareness.
- It was found there was a statistically significant difference between career awareness and educational status. It was concluded that students with a university degree have higher career awareness than students with an associate degree.
- The study found out that there was a statistically significant difference between 21st century skills and gender. According to the study, 21st century skills are higher among women than men.
- It was found that there was a statistically significant relationship between 21st century skills and education level. Accordingly, 21st century skills were found to be higher in students with a high school diploma than in students with an associate degree.
- The findings showed that there was a statistically significant, positive, and moderate relationship between career awareness and 21st century skills. According to this result, it can be said that 21st century skills increase as career awareness increases.
- Another major finding of the study stated that job awareness statistically significantly increased 21st century skills. Therefore, it can be concluded that a one unit increase in job awareness increases 21st century skills.

Discussion & Conclusion

The study found that there is a statistically significant difference between 21st century skills and gender. It was found that 21st century skills are higher in women than in men. When we examine the literature on this topic, we see that Bozkurt and Çakar (2016) concluded in their study on secondary school students that female students use these skills more effectively than male students in the area of 21st century skills. Karakaş (2015) concluded in his study on 8th grade students in a secondary school that 21st century skills differ in favor of female students. In the studies conducted by Orhan-Göksun and Kurt (2017) and Önür and Kozikoğlu (2019), significant differences were found between the genders of students and their 21st century skills. However, in the study conducted by Gürültü, Aslan, and Alcı (2019) on secondary school teachers, no significant difference was found between gender and 21st century skills level.

The study found that there was no statistically significant difference between men and women in terms of career awareness. Öztürk (2020) found in his study that there is no difference between genders in career awareness. Yaşar (2019) found that the career awareness of university students differs according to gender. According to the results, it was found that the mean score of career awareness of male university students was higher than the mean score of

career awareness of female university students in both total score and all sub-dimensions. It is likely that this situation is due to the samples selected for the study, and it may be useful to work with other sample groups in this regard.

Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Farkındalıklarıyla 21. Yüzyıl Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mustafa AYDOĞAN, Mersin Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-3686-0718

Ramazan KARATEPE, Mersin Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-9137-204X

Tuğba YANPAR YELKEN, Mersin Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-0800-4802

Öz

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarıyla 21. Yüzyıl becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışma, betimsel nitelikte ilişkisel tarama modeline uygun olup, buna uygun bir şekilde yapılmıştır. Bu çalışmaya 716 üniversite öğrencisi katılmış, bunların 198'ini ön lisans öğrencileri oluştururken, 518'ini lisans öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmaya 456 kadın, 260 erkek katılmıştır. Yapılan araştırmada, Öztürk ve Şirin (2020) tarafından geliştirilen "Kariyer Farkındalığı" ölçeğiyle; Çevik ve Şentürk'ün (2019) "Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri" ölçeği kullanılmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için parametrik testler kullanılmış ve çalışmanın amacına uygun olarak pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Ayrıca çalışmada cinsiyet, eğitim durumları ve yordama durumları da incelendiğinden bağımsız örneklem t testi ve regresyon analizi kullanılmıştır. Yapılan bu araştırma sonucunda kariyer farkındalığıyla 21. Yüzyıl becerileri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kariyer farkındalığında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken; 21. Yüzyıl becerilerinde kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Eğitim durumu değişkeninde kariyer farkındalığı ve 21. Yüzyıl becerileri lisans lehinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yapılan regresyon analizi sonucunda da kariyer farkındalığının 21. Yüzyıl becerilerini yüzde 28 yordadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Kariyer, Kariyer Farkındalığı, 21.Yüzyıl Becerileri

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 23, Sayı 3, 2022
ss. 1578-1597

DOI

10.17679/inuefd.1132893

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
27.06.2022

Kabul Tarihi
24.12.2022

Önerilen Atıf

Aydoğan M., Karatepe R. ve Yelken, Y. T. (2022). Üniversite Öğrencilerinin kariyer farkındalıklarıyla 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1578-1597, DOI: 10.17679/inuefd.1132893

Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Farkındalıklarıyla 21. Yüzyıl Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Kariyer kavramı günümüzde sıkça duyduğumuz kavramların başında gelmektedir. İş yaşamında her ne kadar 1970'li yıllardan itibaren sıkça kullanılmaya ve önem kazanmaya başladıysa da bu kavramı 16.yüzyıla kadar geriye götürmek mümkündür (Tutar vd., 2020). Kariyer kavramını ilk defa kullanan ve literatüre kazandıran Amerikalı sosyolog Hughes olmuştur. Hughes, kariyeri sübjektif ve objektif iki şekilde tanımlamıştır (Redman ve Wilkinson 2008). Literatürde kariyer kavramının bilimsel anlamda ilk defa kullanımı ise 1956'da Anna Roe'nun yazmış olduğu "Meslekler Psikolojisi" adlı kitabıyla olmuştur. Daha sonra Super tarafından 1957 yılında "Kariyer Psikolojisi" Tiedeman ve O Hara'nın 1963 yılında yazdığı "Kariyer Gelişimi, Seçimi ve Uyarlanması ile Bireysel Kariyer Gelişim Teorisi" bununla birlikte Holland'ın yazmış olduğu "Meslek Tercih Teorisi" kitaplarıyla birlikte kariyer kavramı tartışılır hale gelmiştir (Yavuz, 2006).

Kariyer kavramı; insan ömrü boyunca yaşanan olaylar dizisinde, bireyin yaşam rollerinin ve mesleğinin birbirini etkilemesi ve izlemesi sonucunda ortaya çıkan, özellikle meslek ve işle ilgili rollerde gerileme, duraklama ve ilerlemeleri içeren hayat boyu devam eden bir süreç olarak tanımlanabilir (Yeşilyaprak vd., 2020). Bir tanıma göre, bir bireyin yaşamı boyunca (veya yaşamının belirli bir döneminde) izlediği yol veya ilerlemedir (Hughes, 1997). Bir başka tanıma bakıldığında "bireyin yaşamı boyunca benzersiz bir model oluşturarak hem kurum içinde hem de kurum dışında bireyin işle ilgili ve bununla ilgili diğer deneyimleridir." (Engel vd., 2017). Kariyer, bireylerin hayatları boyunca devam eden, çeşitli aşamaları içeren yaşam boyu bir süreçtir. Bu süreç sadece ilerlemeyi değil aynı zamanda gerileme ve duraklama dönemlerini içerebilir. Kariyer süreci bireye özgüdür, kısacası benzersizdir.

Kariyer, içerisinde kariyer gelişimi, kariyer planlaması, kariyer yönetimi, kariyer farkındalığı ve kariyer seçimi gibi birçok alt başlığı barındıran bir kavramdır (Brown ve Lent, 2013). Kariyer planlama; bireyin kendi içerisinde ve içinde bulunduğu iş çevresini değerlendirerek, iş yaşamına dair hedeflerini ortaya koyması ve bu hedeflere ulaşacak faaliyetleri planlamasıdır (Merdan,2011). "Kariyer planlama" ve "kariyer geliştirme" olmak üzere iki bileşenden oluşan kariyer yönetimi ise; örgütlerde çalışan bireylerin yetenek, ilgi ve değerlerini analiz etmesine yardımcı olması ve kariyer geliştirme faaliyetlerinin planlanması olarak tanımlanır (Walker ve Gutterdidge, 1990, s.244; akt: Aslan 2012). Kariyer farkındalığı kavramı, kariyer yollarını seçtikten sonraki yer alan süreçte kariyer özelliklerinin, gerekliliklerinin ve fırsatlarının farkında olarak çalışma hayatlarını doğru yönetmesi ve yönlendirmesidir (Yaşar,2019). Bir diğer kariyer farkındalığı tanımını incelendiğinde; bireyin kariyer hakkında sahip olduğu bilgi ve olgunluğu ifade eden bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Öztürk, 2020). Kariyer birçok alt başlığı içerisinde barındıran bir kavramdır ve bu kavramlar bir bütünlük arz etmektedir. Sağlıklı, çalışabilen ve üretebilen bireylerin kariyerle ilgili kavramların farkında olması birey açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü kariyer sadece meslekle ilgili değil aynı zamanda sosyal yaşantılardan insan ilişkilere kadar birçok alanı etkiler ve şekillendirir.

Kariyer farkındalığı, kariyer gelişimi açısından en önemli basamaklarından birini oluşturur. Bu kavram birçok alt başlığı bünyesinde bulundurulur. Mesleklerle ilgili temel bilgiler, beceriler, eğitimler, işlerin doğal ortamlarında içindeki gereklilikleri, mesleki tercihlerde beklentiler gibi bazı alt başlıklardan oluşmaktadır (Nasır ve Lin, 2013).

Bireylerin kariyer seçimlerini şekillendirmede yükseköğretim kurumları çok önemli bir rol oynar (Plazzo, Hollstein ve Diko, 2021). Yükseköğretim eğitiminde amaç, bireye alanıyla ilgili temel bilgiler verilerek iş yaşamına hazırlık amaçlanır. Bireylerin gerek lise gerekse üniversitede yaşamış oldukları deneyimler, kariyerlerini şekillendirme aşamasında önemli etkileri bulunmaktadır (Kleinberg, 1976; akt: Kozak ve Dalkıranoglu, 2013).

Bu sebeple, üniversiteler birçok öğrenci için aynı zamanda bir keşif dönemidir. Öğrenciler mezuniyetleri yaklaştıkça özgeçmişlerini geliştirmek, staj aramak ve onları iş sahibi yapacak diğer deneyimleri edinmek için saatlerini harcayabilirler. Bir kariyer seçmeye veya devam etmeye nasıl başlayacaklarından bile emin olmayan bu öğrenciler için durum oldukça endişeli veya umutsuz hale gelebilir (Martens ve Lee, 1998).

Günümüzde, iş dünyasında yaşanan hızlı değişimler, bireylerin yaşamları süresince yaptıkları kariyer geçişlerinin sayısı artmaktadır. Yapılan bu geçişler, kariyer kararlarının kalitesinin yanı sıra hem birey hem de toplum için büyük önem taşımaktadır. Fakat kariyer kararı verme süreci karmaşık bir süreci içermektedir. Bazı bireyler bu kararı kolay bir şekilde verebilmekteyken bazı bireyler kariyer kararı verme konusunda problemler yaşayarak profesyonel destek arayışı içerisine girmektedir (Dursun vd., 2012).

Bu sebeplerden dolayı üniversite öğrencilerinin kariyer planlamalarına yardımcı olmak ve kariyer farkındalıklarını arttırmak için (Kozak ve Dalkıranoglu, 2013);

- Kariyer Ofisi/ Merkezi Kurma
- Rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunma
- Müfredatlar da kariyerle ilgili derslere yer verme
- Seminerler gibi destek çalışmaları önermiştir.

Marcos (2003) kariyer farkındalığının artırılması konusunda yapılabilecekleri şu şekilde sıralamıştır;

- İlgi Envanterleri ve Yetenek Testleri
- Saha Gezileri
- Kariyer Günleri
- Kariyer Toplulukları

Ayrıca Feoller(1976) üniversitelerin kariyer eğitim rolünün aynı zamanda üniversite sonrası kariyer ve daha da önemlisi, kariyer seçimini değerlendirme sürecini sağlamak olduğunu belirtmiş bu konuda öğrencileri iş dünyası, gerekli iş becerileri ve kariyer fırsatları hakkında daha bilinçli hale getirmenin işgücü piyasasının uyumsuzluk ve bilgi sorunları üzerinde de kesin bir etkiye sahip olacağını vurgulamıştır.

21. Yüzyıl becerileriyle birlikte bireyin kendisini tanıması, yeteneklerinin ve ilgilerinin farkına varması büyük önem kazanmıştır. Bu konuda kariyer, 21. Yüzyıl temel becerilerini oluşturan üç ana boyut içerisinde yer alır. 21. Yüzyıl becerileri; i) bilgi, medya ve teknoloji becerilerini, ii) yenilik ve öğrenme becerilerini, iii)kariyer ve yaşam becerileri olmak üzere üç ana beceri alanından oluşur (Yalçın,2017).

21. yüzyıl becerilerine yönelik ortak bir tanımlama bulunmamakla birlikte birçok kişi, kurum ve kuruluş tanımlama çabası içerisinde girmiştir (Ekici vd., 2017). 21. yüzyıl becerileriyle ilgili literatürdeki tanımlar incelediğinde, Ananiadou ve Claro (2009) bu kavramı yeterlilikler ve yetkinliklerin, geçen yüzyılın endüstriyel bir üretim tarzına uygun olan modellerinden ziyade ortaya çıkan ekonomik ve sosyal kalkınma modellerinin ihtiyaçlarıyla daha fazla ilişkili olduklarını belirtmek için bu şekilde adlandırıldığını belirtmektedir. Bir tanımda, bireyin gerek akademik gerek sosyal gerekse mesleki hayatında üretken, başarılı, tasarlayan kısacası kendi kendine yetebilen, mutlu bir birey olarak yetişmesini sağlayan beceriler olarak tanımlanmıştır (Mete, 2021). Diğer bir tanımda insanların genel anlamda yansıtıcı, yaratıcı, eleştirel olmaları, günlük hayatta karşılaştıkları sorunları çözebilme, üretici olup bu ürettiklerini pazarlayabilme, girişimci olma ve bilgi teknolojilerini iyi kullanabilmesi gerekmektedir ve bu unsurlar 21. Yüzyıl becerileri olarak tanımlanmaktadır (Benek ve Akçay, 2022). Ayrıca bazı uluslararası kurumlar veya oluşturulan raporlarda 21. Yüzyıl becerilerine değinenlerin bir kısmı şu şekildedir (Yeniay Üsküplü, 2019);

- 21. Yüzyıl Becerileri İçin Ortaklık – P21
- Avrupa Birliği
- Küresel Eğitim için Asya Toplum Merkezi
- Dünya Bankası
- Dünya Ekonomik Forumu
- Eğitimde Teknoloji İçin Uluslararası Toplum – ISTE
- UNESCO
- OECD

Tablo 1.

Farklı Kurum ve Kuruluşlarca Belirlenen 21.yy Becerileri (Kotluk ve Kocakaya,2015)

P21	EnGauge	ATCS	ISTE/NETS	EU	OECD
Öğrenme ve Yenilik Becerileri	Keşfedici Düşünme	Düşünme Yolları	Yaratıcılık ve Yenilik	Öğrenmeyi Öğrenmek ve İletişim	Heterojen Gruplarla Etkileşim
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Etkili İletişim	Çalışma Yolları	İletişim ve İş birliği	Dijital Yetenekler	Araçların İnteraktif Kullanımı
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Dijital Çağ Okuryazarlığı	Çalışma Araçları	Teknoloji işlemleri ve Kavramlar	Kültürel Farkındalık ve İfade	Bağımsız ve Özerk Davranma
	Yüksek Üretkenlik	Dünyada Yaşam	Araştırma ve Bilgi Akışı	Sosyal ve Yurttaşlıkla İlgili Yetkinlik	
			Dijital Vatandaşlık	İnisiyatif ve Girişimcilik Hissi	

Bu kaynaklar özellikleri ve çalışmaları bakımından birtakım farklılıklar göstermektedir. Fakat tüm kaynaklar tanımladıkları becerileri “21. Yüzyıl Becerileri” olarak adlandırmaktadır. Bu becerilere bazı kaynaklar “gerekli beceriler (necessary skills)”, “istihdam edilebilirlik becerileri

(employability skills)", "temel yeterlikler (key competences)", "hayatta kalma becerileri (survival skills)", "derin öğrenme becerileri (deep learning skills)" gibi isimler vermişlerdir (European Parliament and the Council, 2006; Fullan, 2013; The Conference Board of Canada [CBoC], 2000; The Secretary's Commission on Achieving Necessary Skills [SCANS], 1991; Wagner, 2008; akt: Ekici vd.,2017).

Bu araştırmayla birlikte üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıkları ve 21. Yüzyıl becerileriyle ilgili literatürde var olan eksiklikleri doldurarak alana katkı sunması ve farklı bir bakış açısı sunması beklenmektedir. Literatür incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarıyla ilgili çalışmaların son derece az olduğu görülmektedir. Yükseköğretim kademesinde kariyer, gerek üniversite gerekse üniversite sonrası öğrenciler için büyük önem taşımaktadır. Bu konuda Yaşar ve Sunay(2019) spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin yaptığı çalışmada öğrencilerin yanı sıra yönetici ve akademisyenlerinde kariyer farkındalıklarını arttırması sonucuna varmıştır. Cevher (2015) yapmış olduğu araştırmada üniversitelerde öğrencilerin kariyer farkındalıklarını ve vizyonlarını arttırmak için gerek kamu gerekse vakıf üniversitelerinde kariyer merkezlerinin açılarak "akademisyen, öğrenci, iş dünyası ve üniversite yönetim" paydaşları ile desteklenerek aktif bir şekilde yönetilmesi sonucuna ulaşmıştır. Buff ve O'Connor(2012) tarafından yapılan çalışmada pazarlama bölümü ile üniversite kariyer merkezinin ortaklaşa yürüttüğü ve 57 öğrencinin katıldığı pazarlama kariyerinde hızlı ağ oluşturma etkinliği çalışmasında öğrencilerin yapılan etkinliğin etkili buldukları bunun yanı sıra kariyerle ilgili aldıkları bu bilgilerin ilgi çekici ve keyifli buldukları geri bildirimini almışlardır.

Bu çalışmada amaç, üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarıyla 21. Yüzyıl becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek ve yükseköğretimde kariyer ve kariyer farkındalığı konusunda alan yazınındaki boşluğu doldurmaktır. Bunun yanı sıra cinsiyet, eğitim ve yordama durumuna göre incelemektir. Bu sebeple çalışmada çözümlenmesi amaçlanan sorular;

- Üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıkları ne düzeydedir?
- Üniversite öğrencilerinin 21. Yüzyıl becerileri ne düzeydedir?
- Üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalık düzeyleri ile 21. Yüzyıl becerileri arasında ilişki var mı?
- Üniversite öğrencilerin kariyer farkındalık düzeyinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
- Üniversite öğrencilerin kariyer farkındalık düzeyinin eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
- Üniversite öğrencilerin 21. Yüzyıl becerileri ile cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
- Üniversite öğrencilerinin 21. Yüzyıl becerileri ile eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
- Kariyer farkındalığı 21. Yüzyıl becerilerini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

Yöntem

Bu araştırma makalesi, üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalığıyla 21. Yüzyıl becerileri arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik olduğundan betimsel nitelikte ilişkiisel tarama modelinde bir çalışmadır. Betimsel ilişkiisel tarama modelindeki çalışmalarda bir olay ya da bir durum olduğu gibi betimlenerek bu duruma veya olaya sebep olan değişkenlerin ilişkilerini, etkilerini ve ne derecede etkili oldukları belirlenmektedir (Kaya, Balay ve Göçen,2012).

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini Türkiye'nin güneyinde yer alan bir devlet üniversitesinde lisans ve ön lisans düzeyinde öğrenim gören 36868 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklem grubunu ise bu öğrencilerin arasından çalışmaya katılmaya gönüllü olan 716 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya 456 kadın 260 erkek katılmıştır. Bu araştırmaya katılanların %63,7'sini kadınlar, %36,3'ünü erkekler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz yöntem ile belirlenmiştir. Basit seçkisiz yöntem; örnekleme birimlerinin oluşturulan evrenden seçkisiz olarak çekilmesidir. Basit seçkisiz örnekleme temsil edici bir örneklemin seçiminde en geçerli yöntemlerden biridir (Büyüköztürk vd.,2013). Bu çalışmada kariyer süreçlerine başlamamış öğrencilerden mümkün olduğunca fazla sayıda veriye ulaşmak amacıyla basit seçkisiz örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Yapılan araştırma çalışmasında veri toplama aracı olarak Öztürk ve Şirin (2020) tarafından geliştirilen "Kariyer Farkındalığı" ölçeğiyle; Çevik ve Şentürk'ün (2019) "Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri" ölçeği kullanılmıştır.

Kariyer Farkındalığı Ölçeği

Araştırmada kullanılan ölçek Öztürk ve Şirin (2020) tarafından geliştirilmiş olup, toplamda 31 maddeden oluşmakta ve 5'li likert ölçek tarzında hazırlanmıştır. Bu ölçeğin puanlanmasında "1: Hiç Katılmıyorum", "2: Az Katılıyorum", "3: Kısmen Katılıyorum", "4: Oldukça Katılıyorum", "5: Tamamen Katılıyorum" anlamlarına gelmektedir. Bu ölçeğe göre yüksek puan alan kariyer farkındalığının yüksek olduğuna, ölçekten düşük puan alan bireylerin kariyer farkındalıklarının daha düşük olduğunu yorumlanabilir. Ayrıca ölçeğin kişisel farkındalık, kendini tanıma ihtiyacı, genel kariyer farkındalığı, iş farkındalığı, yetkinlik farkındalığı, kariyer kararı olmak üzere altı alt boyutu bulunmaktadır.

Ölçeğin cronbach alfa güvenirlik derecesini incelendiğinde ise güvenirlik katsayısının ,912 değeri olduğu görülmektedir. Bu değere göre de ölçeğin güvenirliğinin yüksek olduğunu söylenebilir.

Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği

Araştırmada kullanılan ölçek Çevik ve Şentürk (2019) tarafından geliştirilmiş olup toplamda 41 maddeden oluşmakta ve 5'li likert ölçek tarzında hazırlanmıştır. Bu ölçeğin puanlanmasında "1: Kesinlikle Katılmıyorum", "2: Katılmıyorum", "3: Fikrim Yok", "4: Katılıyorum", "5: Tamamen Katılıyorum" anlamlarına gelmektedir. Bu ölçeğe göre yüksek puan alanların 21. yy becerilerinin yüksek olduğuna, ölçekten düşük puan alan bireylerin ise 21. yy becerilerinin daha düşük olduğunu yorumlanabilir. Ayrıca ölçeğin bilgi ve okuryazarlığı

teknolojileri, eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri, girişimcilik ve inovasyon, sosyal sorumluluk ve liderlik becerileri, kariyer bilinci olmak üzere beş alt boyutu bulunmaktadır.

Ölçeğin cronbach alfa güvenirlik derecesini incelendiğinde ise güvenirlik katsayısının ,86 değeri olduğu görülmektedir. Bu değere göre de ölçeğin güvenirliğinin yüksek olduğunu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın veri toplama süreci tamamlandıktan sonra elde edilen veriler SPSS 25.0 paket programına aktarılmıştır. Analiz öncesi ters kodlanan maddeler düzenlenmiş, alt boyutların ve ölçeklerin ortalama puanları hesaplanmıştır. Ardından normallik analizi yapılmıştır. Analiz sonucu elde edilen normallik bulguları aşağıdaki tabloda sunulmuştur;

Tablo 2.

Normallik Analizi Sonuçları

Ölçek	Çarpıklık	Standart Hata	Z Çarpıklık	Basıklık	Standart Hata	Z Basıklık
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	,014	,091	,15	-,417	,182	-2,27
21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği	-,147	,091	1,55	-,308	,182	-1,69

Bursal (2019) çarpıklık katsayısı analiziyle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine karar verebilmek için çarpıklık katsayısı (Ç.K.) değeriyle kendi standart hatasına (S.H.) bölünerek elde edilen değer " $\alpha=,05$ için (Ç.K/S.H.) $<1,96$ " ise dağılım normaldir. Yapılan normallik analizi sonucunda, ölçeklerin çarpıklık katsayılarının kendi standart hatalarına bölündüğünde elde edilen z istatistiği dağılımın normal olduğunu göstermektedir. Veriler normal dağılıma sahip olduğundan dolayı analizler de parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmada betimsel istatistikler, bağımsız örneklem t testi, korelasyon analizi ve basit regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Üniversite öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği alt boyutları ve ölçeğin bütününe ait ortalamalara ait sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 3.

Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği Alt Boyutları ve Ölçeğin Bütününe Ait Ortalamalar

Alt Boyutlar	n	$\bar{x}$	ss	Değeri
BTOB	716	4,01	,57	Çok Olumlu (Yüksek)
EDPÇBB	716	3,57	1,05	Olumlu (Yüksek)
GİBB	716	3,56	,72	Olumlu (Yüksek)
SSLBB	716	3,70	,68	Olumlu (Yüksek)
KBB	716	4,24	,66	Çok Olumlu (Çok Yüksek)
21.Yüzyıl Becerileri	716	3,81	,74	Olumlu (Yüksek)

Tablo 3'e göre Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeğinin alt boyut ortalamaları; Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Boyutu- EDPÇBB($\bar{x}= 3,57$, $ss=1,05$), Sosyal Sorumluluk ve Liderlik Becerileri Boyutu-SSLBB ($\bar{x}=3,70$, $ss=,68$), Girişimcilik ve İnovasyon Becerileri Boyutu-GİBB

($x=3,34$, $ss=,63$) yüksek “olumlu” değer aralığındayken; Bilgi ve Teknoloji Okuryazarlığı Boyutu-BTOB ($x=4,01$, $ss=,57$) ve Kariyer Bilinci Boyutu-KBB ($x=4,24$, $ss=,66$) ise çok yüksek “olumlu” değer aralığında yer almaktadır.

Üniversite öğrencilerinin Kariyer Farkındalığı Ölçeği alt boyutları ve ölçeğin bütününe ait ortalamalara ait sonuçlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

Kariyer Farkındalığı Ölçeği Alt Boyutları ve Ölçeğin Bütününe Ait Ortalamalar

Alt Boyutlar	n	$\bar{x}$	ss	Değeri
KFB	716	4,03	,70	Çok Olumlu (Yüksek)
KTİB	716	3,25	,99	Orta
GKF	716	3,84	,71	Olumlu (Yüksek)
İFB	716	3,99	,69	Olumlu (Yüksek)
YFB	716	3,31	,93	Orta
KKB	716	3,00	,99	Orta
Kariyer Farkındalık	716	3,57	,83	Olumlu(Yüksek)

Tablo 4’e göre Kariyer Farkındalığı Ölçeğinin alt boyutları; Kendini Tanıma İhtiyacı Boyutu($x=3,25$, $ss=,99$), Yetkinlik Farkındalığı Boyutu ($x=3,31$, $ss= ,93$), Kariyer Kararı Boyutu($x=3,00$, $ss=,99$) orta değer aralığında; Genel Kariyer Farkındalığı ($x=3,84$, $ss=,71$), İş Farkındalığı Boyutu ($x= 3,99$, $ss=,69$) yüksek “olumlu” değer aralığındayken; Kişisel Farkındalık Boyutu($x=4,03$, $ss=,70$) yüksek “çok olumlu” değer aralığında yer almaktadır.

Üniversite öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği ve Kariyer Farkındalığı Ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre fark yaratıp yaratmadığını ölçmek için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5.

21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği ve Kariyer Farkındalığı Ölçeği Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Sd	t	Df	p
21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği	Erkek	260	3.77	.47	-2,03	714	.042
	Kadın	456	3.84	.46			
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Erkek	260	3.57	.50	.159	295	.874
	Kadın	456	3.57	.56			

$p<0.05$

Kariyer farkındalığı ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda grupların kariyer farkındalıkları arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

21. yüzyıl becerileri ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda grupların

21.yüzyıl becerileri arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre, kadınların 21. Yüzyıl becerilerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği ve Kariyer Farkındalığı Ölçeğinden aldıkları puanların eğitim durumu değişkenine göre fark yaratıp yaratmadığını ölçmek için t-testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği ve Kariyer Farkındalığı Ölçeği Eğitim Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Durumu	N	$\bar{x}$	Sd	t	Df	p
21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği	Ön Lisans	198	3.76	.51	-2,05	714	.040
	Lisans	518	3.84	.44			
Kariyer Farkındalığı Ölçeği	Ön Lisans	198	3.48	.53	-2.70	714	.000
	Lisans	518	3.60	.54			

$p<0.05$

21.yüzyıl becerileri ölçeği puanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda grupların 21.yüzyıl becerileri arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre lisans öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri ön lisans öğrencilerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Kariyer farkındalığı ölçeği puanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda grupların kariyer farkındalıkları arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre lisans öğrencilerinin kariyer farkındalıklarının ön lisans öğrencilerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği ile Kariyer Farkındalığı Ölçeği arasındaki ilişkiyi gösteren sonuçlar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7.

21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği ile Kariyer Farkındalığı Ölçeği Arasındaki İlişki

Değişkenler	1	2
21. Yüzyıl Becerileri	1	,536**
Kariyer Farkındalığı	,536**	1

** $p<,000$

Kariyer farkındalığı puanları ile 21. Yüzyıl puanları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarında değişkenler arasında istatistiksel açıdan pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. ($r=,536$). Elde edilen bulguya göre kariyer farkındalığı arttıkça 21. Yüzyıl becerilerinin de arttığı sonucuna varılabilir.

Tablo 8.*21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği ile Kariyer Farkındalığı Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişki*

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	$\frac{1}{1}$	$\bar{x}$	σ
(1) KF	1											4.03	.70
(2) KTi	.173 **	1										3.25	.99
(3) GKF	.442 **	.188 **	1									3.84	.71
(4) İF	.459 **	.191 **	.640 **	1								3.99	.69
(5) YF	.281 **	.136 **	.382 **	.465 **	1							3.31	.93
(6) KK	.212 **	.504 **	.192 **	.186 **	.165 **	1						3.00	.99
(7) BTO	.373 **	.191 **	.441 **	.474 **	.398 **	.133 **	1					4.01	.57
(8) ED-PÇ	.076 **	.247 **	.082 **	.054	-.195 **	.179 **	.504	1				3.57	1.05
(9) Gi	.351 **	.136 **	.263 **	.343 **	.398	.149 **	.524 **	-.188 **	1			3.56	.72
(10) SS-L	.267 **	.199 **	.294 **	.330 **	.184 **	.152 **	.410 **	.252 **	.340 **	1		3.70	.68
(11) KB	.393 **	.216 **	.382 **	.458 **	.202 **	.233 **	.505 **	.161 **	.425 **	.420 **	1	4.24	.66

(1) Kişisel Farkındalık, (2) Kendini Tanıma İhtiyacı (3) Genel Kariyer Farkındalığı (4) İş Farkındalığı (5) Yetkinlik Farkındalığı (6) Kariyer Kararı (7) Bilgi Teknoloji Okuryazarlığı (8) Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme (9) Girişimcilik- Inovasyon (10) Sosyal Sorumluluk- Liderlik (11) Kariyer Bilinci

Tablo 8'e göre kariyer farkındalığı ölçeği alt boyutlarıyla 21'inci yüzyıl becerileri ölçeği alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde genel kariyer farkındalığıyla kişisel farkındalık arasında; iş farkındalığıyla kişisel farkındalık arasında; iş farkındalığıyla genel kariyer farkındalığı; yetkinlik farkındalığıyla iş farkındalığı; kariyer kararıyla kendini tanıma ihtiyacı; bilgi teknoloji okuryazarlığıyla genel kariyer farkındalığı, iş farkındalığı ve yetkinlik farkındalığı; eleştirel düşünme ve problem çözmeyle bilgi teknoloji okuryazarlığı; girişimcilik- inovasyonla bilgi teknoloji okuryazarlığı, iş farkındalığı ve kişisel farkındalık; sosyal sorumluluk-liderlik bilgi teknoloji okuryazarlığı, iş farkındalığı ve girişimcilik- inovasyon; kariyer bilinciyle bilgi teknoloji okuryazarlığı, kişisel farkındalık, genel kariyer farkındalık, iş farkındalığı, girişimcilik ve sosyal sorumluluk- liderlik arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Eleştirel düşünme ve problem çözme ile yetkinlik farkındalığı; girişimcilik- inovasyon eleştirel düşünme ve problem çözme alt boyutları arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.

Kariyer Farkındalığına göre 21. Yüzyıl Becerilerini yordamak için yapılan basit doğrusal regresyon analizini gösteren sonuçlar Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.*Kariyer Farkındalığının 21. Yüzyıl Becerilerini Yordamasına İlişkin Yapılan Regresyon Analizi*

Değer	21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği			
	B	SH	R	T
Kariyer Farkındalığı Ölçeği İçin 21. Yüzyıl Becerileri	2,148	,397	,536	16,969
	R=536 F=287,937 p<,05	R ² =,287 (,000)		

Kariyer farkındalığına göre 21. Yüzyıl becerilerini yordamak için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Kariyer farkındalığı düzeyi, 21. Yüzyıl becerileri anlamlı bir yordayıcıdır (F= 287.937, p<.001). Kariyer farkındalığı düzeyi, 21. Yüzyıl becerilerinin varyansın yüzde 28'sini yordamaktadır. Üniversite öğrencilerin kariyer farkındalığı puanı bir birim arttığında 21. Yüzyıl becerileri ,468 birim artacaktır. 21. Yüzyıl becerilerini yordayan denklem: 21. Yüzyıl Becerileri = 2,148 + ,468*Kariyer Farkındalığı biçimindedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada kariyer farkındalığıyla 21. Yüzyıl becerileri arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmakla birlikte cinsiyet ve eğitim durumları değişkenleri açısından da incelenmiştir. Nicel yöntemli bu araştırma Akdeniz Bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde eğitim gören ön lisans ve lisans öğrenimi gören ve basit seçkisiz örnekleme yoluyla belirlenen 716 öğrenciyle yürütülmüştür. Elde edilen bulgular aşağıda tartışılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin 21. Yüzyıl becerilerinin genel olarak ortalaması olumlu (yüksek) düzeyde bulunmuştur. Eleştirel düşünme ve problem çözme, sosyal sorumluluk ve liderlik, girişimcilik ve inovasyon becerileri, yüksek “olumlu” değer aralığındayken; bilgi ve teknoloji okuryazarlığı ve kariyer bilinci ise çok yüksek “olumlu” değer aralığında yer almaktadır. Önceki çalışmalarda Engin ve Korucuk (2021) öğrencilerin genel olarak 21. yüzyıl beceri düzeyi ortalamasını yüksek değer olarak tespit edilmiştir. Elde ettikleri bulgulara göre öğrencilerin en yüksek düzeyde sahip oldukları 21. yüzyıl becerisi kariyer becerisiyken en düşük düzeyde sahip oldukları 21. yüzyıl becerisi girişimcilik ve inovasyon becerisidir. Gürültü, Aslan ve Alcı (2019), Karakaş (2015), Orhan-Göksün ve Kurt (2017), Gülen (2013) tarafından yapılan çalışmalarda da öğrencilerin 21. yüzyıl beceri düzeyleri “yüksek” ve “çok yüksek” düzeyde olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgularla literatürdeki bulgular örtüşmektedir.

Araştırmanın başka bir bulgusunda, üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalığı düzeylerinin genel olarak ortalaması olumlu (yüksek) düzeyde bulunmuştur. Kendini tanıma ihtiyacı, yetkinlik farkındalığı, kariyer kararı orta değer aralığında; genel kariyer farkındalığı, iş farkındalığı yüksek “olumlu” değer aralığındayken; kişisel farkındalık boyutu yüksek “çok olumlu” değer aralığında yer almaktadır. Bulgulara göre, üniversite öğrencilerine yönelik kendini tanıma, yetkinlik farkındalığı ve kariyer kararı verme konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

Araştırmada, kariyer farkındalığıyla erkek ve kadınlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Öztürk (2020) yapmış olduğu araştırmada kariyer farkındalığının cinsiyet üzerinde bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Yaşar (2019) üniversite öğrencilerinin mesleki kariyer farkındalıkları seviyelerinin cinsiyetlerine göre değişkenlik gösterdiği saptanmıştır. Sonuçlara göre, erkek üniversite öğrencilerinin mesleki

kariyer farkındalığı puan ortalamaları hem toplam puan hem de bütün alt boyutlarda kadın 115 üniversite öğrencilerinin mesleki kariyer farkındalık algılarına göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu durumun araştırma için seçilen örneklem nedeniyle olduğu düşünülebilir ve bu konuda farklı örneklem gruplarıyla çalışılması faydalı olabilir.

Araştırmada, kariyer farkındalığıyla eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu bulguya göre, lisans öğrencilerinin ön lisans öğrencilerine göre kariyer farkındalıklarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Eğitim düzeyi arttıkça kariyer farkındalığı düzeyinin de arttığı sonucuna varılabilir.

Araştırmada, 21. Yüzyıl becerileriyle cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulgusu elde edilmiştir. Buna göre, kadınların 21. Yüzyıl becerilerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu konuda alan yazınına incelediğimizde Bozkurt ve Çakar (2016) ortaokul öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada 21. Yüzyıl becerilerinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bu becerileri daha etkin bir şekilde kullandığı sonucuna varmıştır. Karakaş (2015), ortaokul 8. Sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada 21. Yüzyıl becerilerinin kız öğrenciler lehine farklılaştığını sonucuna varmıştır. Orhan-Göksün ve Kurt (2017), Önür ve Kozikoğlu tarafından (2019) yılında yapılan çalışmalarda da öğrencilerin cinsiyetleri ile 21. yüzyıl beceri düzeyleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklara rastlanmıştır. Ancak Gürültü, Aslan ve Alcı (2019) tarafından ortaöğretim öğretmenleri üzerinde yürütülen çalışmada ise cinsiyet ile 21. yüzyıl beceri düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farka rastlanamamıştır.

Araştırmada, 21. Yüzyıl becerileriyle eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir olduğu bulgusu elde edilmiştir. Buna göre, lisans öğrencilerinin 21. Yüzyıl becerilerinin ön lisans öğrencilerine göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuca göre eğitim düzeyinde yaşanan artışın aynı zamanda 21. Yüzyıl becerilerini de arttığı sonucuna varılabilir.

Araştırmada, kariyer farkındalığıyla 21.yüzyıl becerileri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı pozitif orta düzeyde bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulguya göre, kariyer farkındalığı arttıkça 21. Yüzyıl becerilerinin de arttığı söylenebilir. Kariyer farkındalığıyla 21. Yüzyıl becerileri ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkileri incelediğinde kariyer farkındalığı ölçeği alt boyutlarıyla 21'inci yüzyıl becerileri ölçeği alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde genel kariyer farkındalığıyla kişisel farkındalık arasında; iş farkındalığıyla kişisel farkındalık arasında; iş farkındalığıyla genel kariyer farkındalığı; yetkinlik farkındalığıyla iş farkındalığı; kariyer kararıyla kendini tanıma ihtiyacı; bilgi teknoloji okuryazarlığıyla genel kariyer farkındalığı, iş farkındalığı ve yetkinlik farkındalığı; eleştirel düşünme ve problem çözmeyle bilgi teknoloji okuryazarlığı; girişimcilik- inovasyonla bilgi teknoloji okuryazarlığı, iş farkındalığı ve kişisel farkındalık; sosyal sorumluluk-liderlik bilgi teknoloji okuryazarlığı, iş farkındalığı ve girişimcilik- inovasyon; kariyer bilinciyle bilgi teknoloji okuryazarlığı, kişisel farkındalık, genel kariyer farkındalık, iş farkındalığı, girişimcilik ve sosyal sorumluluk- liderlik arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Eleştirel düşünme ve problem çözme ile yetkinlik farkındalığı; girişimcilik- inovasyon eleştirel düşünme ve problem çözmede ise negatif ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmanın son bir diğer temel bulgusuna göre, kariyer farkındalığının 21. Yüzyıl becerilerini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordadığıdır. Buna göre kariyer farkındalığının bir birim artması 21. Yüzyıl becerilerini de arttırdığı sonucuna varılmıştır.

Yapılan araştırmaya göre, kariyer farkındalığı ve 21. Yüzyıl becerilerinin arasında anlamlı bir ilişki saptandığından ve iki değişkenin birbirini anlamlı bir şekilde yordadığından 21. Yüzyıl

becerilerine kariyer farkındalığıyla ilgili bir alt başlık eklenerek hem 21. Yüzyıl becerileri konusunda hem de kariyer farkındalığıyla ilgili çalışmalar yapılarak desteklenebilir. Böylelikle bireylerin hem 21. Yüzyıl becerileri hem de kariyer farkındalıkları artarak 21. Yüzyıl becerilerine sahip bireyler hem de kariyer farkındalığı yüksek bireyler olmasına katkıda bulunulabilir.

Bu doğrultuda yapılacak öneriler aşağıda şu şekilde yapılabilir;

- Kariyer yaşam boyu süreci ele aldığından bireylerin okul öncesinden üniversiteye ve üniversite sonrası da desteklenmesi.
- Üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarını arttırmak için kariyer günleri, gezileri, topluluklar gibi birtakım faaliyetlerin düzenli ve profesyonel bir şekilde yapılması.
- Üniversite kariyer merkezlerinin işlevlerini arttırarak profesyonel bir şekilde çalışması.
- Üniversitelerin bulunduğu ilde birçok kurumun (belediye, sivil toplum kuruluşları, valilikler vb.) kurumun müşterek bir anlayış geliştirerek çalışması.
- 21. Yüzyıl becerilerinden kariyer ve yaşam becerileri boyutunun alt başlıklarına kariyer farkındalığının eklenmesi.
- 21. Yüzyıl becerileri eğitimlerinde kariyer farkındalığının öneminin vurgusunun arttırılması, aynı şekilde kariyer farkındalığı eğitimlerinde 21. Yüzyıl becerilerine önem verilmesi.
- Üniversite öğrencilerine kariyer kararı, kendini tanıma, yetkinlik farkındalığı konularında çalışmaların yapılması ve bunlara yönelik eğitimlerin verilmesi.
- Ön lisans öğrencilerine hem 21. Yüzyıl becerileri hem de kariyer farkındalığını arttırma konusunda çalışmaların yapılması.
- Kariyer farkındalığının alt boyutlarıyla ilgili çalışmalara ağırlık verilmesi.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik kurulundan (06/06/2022 tarih ve 241 karar numaralı) etik izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Alkış, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin 21. yüzyıl becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (yüksek lisans tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (643004).
- Ananiadou, K. & M. Claro (2009), "21st century skills and competences for new millennium learners in oecd countries", *OECD Education Working Papers*, No. 41, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/218525261154>.
- Aslan, G. (2012). İnsan kaynakları yönetiminde işe alma ve eğitimin kariyer yönetimi ile ilişkisi, bir şirketin kariyer yönetimi üzerine inceleme (yüksek lisans tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (350272).
- Benek, I. & Akcay, B. (2022). The effects of socio-scientific stem activities on 21st century skills of middle school students. *Participatory Educational Research*, 9(2), 25–52
- Bozkurt, Ş. B. ve Çakır, H. (2016). Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme beceri düzeylerinin cinsiyet ve sınıf seviyesine göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39 (39), 69-82. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/33882/375170>
- Brown, Steven D. Lent, & Robert W. (2013). "Career development and counseling". New Jersey, John Wiley & Sons Inc.
- Bursal (2019), SPSS ile Temel Veri Analizleri, *SPSS ile Normallik Varsayımı Analizi ve Uç Değer Tespiti* (s.49-63) Ankara: Anı.
- Buff, C. L., & O'Connor, S. (2012). Marketing career speed networking: a classroom event to foster career awareness. *Marketing Education Review*, 22(1), 77–82. doi:10.2753/mer1052-8008220113
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Kılıç, E. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Cevher, E. (2015). Üniversitelerde kariyer planlama faaliyetleri ekseninde kariyer merkezlerine yönelik bir araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 164-177.
- Danilo Palazzo, Leah Hollstein & Stephen Kofi Diko (2021) Urban planning as a career preference for students: efforts to improve awareness about the profession, *Planning Practice & Research*, 36:2, 174-192, DOI: 10.1080/02697459.2020.1782056
- Ekici, G., Abide, Ö. F., Canbolat, Y. ve Öztürk, A. (2017). 21. Yüzyıl becerilerine ait veri kaynaklarının analizi. *Journal of Research in Education and Teaching. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 1-12.
- Engel, Y., Van Burg, E., Kleijn, & E. Khapova, S.N. (2017), *Past Career in Future Thinking: How Career Management Practices Shape Entrepreneurial Decision Making*. *Strat. Entrepreneurship J*, 11: 122-144. <https://doi.org/10.1002/sej.1243>.
- Engin, A. O. ve Korucuk, M. (2021). Öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41 (2), 1081-1119. DOI: 10.17152/gefad.875581.
- Fidan, K.O. (2018). Üniversite öğrencilerinin kariyer gelişim ihtiyaçları. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 32(2), 28–39.
- Foeller, W. H. (1976). Career education for college students. *Journal of Thought*, 11(1), 67–76. <http://www.jstor.org/stable/42588544>

- Gülen, Ş. B. (2013). Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerileri ve bilişim teknolojileri ile destekleme düzeylerinin cinsiyet ve sınıf seviyesine göre incelenmesi (yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (333476).
- Gürültü, E., Aslan, M. ve Alcı, B. (2019). Ortaöğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri kullanım yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Doi: 10.16986/HUJE.2019051590.
- Hughes, E.C. (1997). *Careers. qualitative sociology*, 20(3), 389-397. <https://doi.org/10.1023/A:1024731416961>
- Karakaş, M. M. (2015). Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin fen bilimlerine yönelik 21.yüzyıl beceri düzeylerinin ölçülmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (391151).
- Kaya, A., Balay, R., ve Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin bilme, uygulama ve eğitim ihtiyacı düzeyleri. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1303-5134
- Kotluk, N. ve Kocakaya, S. (2015). 21.yüzyıl becerilerinin gelişiminde dijital öykülemeler: Ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 354-363.
- Kozak, M. A., ve Dalkıranoglu, T. (2013). Mezun öğrencilerin kariyer algılamaları: Anadolu Üniversitesi örneği. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 13(1), 41-52.
- Marcos, K., and ERIC Clearinghouse on Counseling and Student Services, G. N. (2003). *Gearing-up for career awareness: profile of a middle school career program*. ERIC/CASS Digest.
- Martens, M. P., and Lee, F. K. (1998). Promoting life-career development in the student athlete: how can career centers help? *Journal of Career Development*, 25(2), 123-134. <https://doi.org/10.1177/089484539802500205>
- Merdan, E. (2011). Kişilikle kariyer seçimi arasındaki ilişkinin incelenmesi: özel sektörde bir uygulama (yüksek lisans tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (308655).
- Mete, G. (2021). Türkçe öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısı. *Turkish Studies Educational Sciences*, 16(2), 1035-1047. <https://doi.org/10.47423/TurkishStudies.49775>
- Nasir, R. and Lin, L.S. (2013). The relationship between self-concept and career awareness amongst students. *Asian Social Science*. Vol. 9, No. 1.
- Orhan-Göksün, D., ve Kurt, A. A. (2017). Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yy. öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 107-130. doi: 10.15390/EB.2017.7089.
- Önür, Z. ve Kozikoğlu, İ. (2019). Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(3), 627-648. Doi: 10.24315/ tred.528501.
- Öztürk (2020). Üniversite kariyer gelişim programının öğrencilerin kariyer farkındalığı, karar verme yetkinliği ve stresi üzerindeki etkisi (doktora tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (636202).
- Redman, T. & Wilkinson, A., 2008; "Contemporary Human Resources Management", Financial Times/ Prentice Hall, NewYork, 576 p
- Tutar, H. (2020), Kariyer Kavramı, H. Tutar içinde, *Kariyer Planlaması ve Yönetimi* (s. 25-48) Ankara: Seçkin.

- Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 51(1), 183–201. <https://doi.org/10.30964/auebfd.405860>
- Yaşar M.O. (2019). Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarını incelenmesi (doktora tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (553552).
- Yaşar, O. M. ve Sunay, H. (2019). Spor Bilimleri Öğrencilerine Yönelik Kariyer Farkındalığı Ölçeğinin (KFÖ) Geliştirilmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (1) , 7-22 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/comusbd/issue/50645/632097>
- Yavuz, S. (2006). İşletmelerde kariyer yönetimi ve uygulamadan bir örnek (yüksek lisans tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (210014).
- Yeniay Üsküplü, Z. D. (2019). Eğitim sosyolojisi açısından 21. yüzyıl becerileri - Türkiye'de çocuk üniversiteleri modeli (doktora tezi) YÖK tez merkezinden edinilmiştir (545436).
- Yeşilyaprak, B. (2020), Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığına Giriş, B. Yeşilyaprak içinde, *Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Kuramdan Uygulamaya*(s. 3-40) Ankara: Pegem.
- Yılmaz, İ. A., Dursun, B., Pektaş, K. ve Altay, A. (2012). Üniversite öğrencilerinin kariyer seçimlerinin demografik özellikler açısından incelenmesi: Pınarhisar MYO örneği. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 2 (2),9-21.Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejovoc/issue/5393/73137>

İletişim/Correspondence

Mustafa AYDOĞAN, mustafaaydogan389@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Ramazan KARATEPE, rkaratepe@gmail.com

Prof. Dr. Tuğba YANPAR YELKEN, tyanpar@gmail.com